

2 प्रधानमन्त्रिणः हिमाचले
आपदान्वेषणम्-केन्द्रसर्वकारः
हिमाचलाय १५०० कोटिरूप्यकाणां
सहायतां दास्यति

भारतरूसदेशयोः मध्ये बहुपक्षीय-
संयुक्त-सैन्य-अभ्यासे ZAPAD-
2025 इत्यस्मिन् भागं ग्रहीतुं
भारतीय-सशस्त्र-बलस्य एकं
दलम् रूसदेशं प्राप्तवान्

हिमसंस्कृतवार्ता: - रशियादेशे
आरभ्यमानस्य बहुपक्षीय-संयुक्त-सैन्य-
अभ्यासे ZAPAD-2025 इत्यस्मिन् भागं
ग्रहीतुं भारतीय-सशस्त्र-बलस्य एकं
दलम् रूसदेशं प्राप्तवान् ।
सप्तदिवसीयस्य अस्य अभ्यासस्य उद्देश्यं
सैन्यसहयोगं वर्धयितुं, अन्तर-सक्रियतां
वर्धयितुं, सहभागिसेनाभ्यः पारम्परिक-
युद्धक्षेत्रे तथा आतङ्क-प्रतिरोध-क्षेत्रेषु
तन्त्राणां, तन्त्र-प्रक्रियानां च
आदानप्रदानाय मञ्चं प्रदातुं अस्ति।
एकस्मिन् वक्तव्ये, रक्षामन्त्रालयेन सूचितं
यत् भारतीयसेनायाः दलस्य नेतृत्वं कुमारै
रेजिमेण्ट इत्यस्य सैन्यबलस्य अन्य-
सशस्त्रसेवानां च सैनिकाः करिष्यन्ति।

सिंदूरभियानस्य अवधौ, सर्वैरपि
भारतीयोपग्रहैः चतुर्विंशति-
होरासु कार्यं कृतम् - इसरो-
अध्यक्षः वी. नारायणनः

हिमसंस्कृतवार्ता: - इसरो इत्यस्य
अध्यक्षः वी. नारायणन इत्येषः प्रोक्तवान्
यत् सिंदूरभियानस्य अवधौ, सर्वैरपि
भारतीयोपग्रहैः चतुर्विंशति-होरासु कार्यं
कृतम् आवश्यकताः च यथासम्भवं
पूरिताः। श्रीनारायणन-वर्यः उक्तवान् यत्
कथं इसरो इत्यनेन भारतस्य तान्त्रिकी-
पक्षं सुदृढीकृत्य, स्थानीयकरणं
प्रौद्योगिक्याः हस्तांतरणं च वर्धते, अपि च
देशं वैश्विकांतरिक्ष-नेतृ-रूपेण स्थापितं
कर्तुं अन्तरिक्षोद्यमितां प्रचाल्यते
। सेनाप्रमुखः जनरल उपेंद्र-द्विवेदी-वर्यः
उक्तवान् यत् कथं भारतस्य सशस्त्र-
बलानि सुरक्षां राष्ट्रीयतात्मनिर्भरतां च
वर्धयन्ति स्वदेशस्य रक्षोत्पादनं, निर्यातः,
नवाचारः इत्येतेषां माध्यमेन विकासोन्मुखं
भवन्ति ।

3 योगी आदित्यनाथः खाद्यान्नसामग्र्याः
२६ मालवाहकानि प्रेषितवान्,
जयरामठाकुरः कण्ठवालतः
हरित्त्वजं प्रदर्श्य प्रेषितवान्

उपराष्ट्रपतिनिर्वाचने सी.पी राधाकृष्णन् विजयी अभवत्

हिमसंस्कृतवार्ता: - उपराष्ट्रपति-
निर्वाचनाय मतदान-प्रक्रिया संपन्ना जाता।

5 मुख्यमंत्री सुक्कुः प्रधानमन्त्रिणः
समक्षं वननियमेषु संशोधनस्य
विषयमुत्थापितवान्

मतदानं प्रातः दशवादनतः समारम्भ्य सायं
पञ्चवादनं यावत् प्रवर्तितम् ।
उपराष्ट्रपतिनिर्वाचने सी.पी राधाकृष्णनः
विजयी अभवत् । अवधेयमस्ति यत्
उपराष्ट्रपति-निर्वाचनाय निर्वाचनद्वन्द्वः
एनडीए-दलस्य प्रत्याशिनः महाराष्ट्रस्य
राज्यपालः सीपी राधाकृष्णन् इत्यस्य
इंडिया-दलस्य प्रत्याशिनः
उच्चतमन्यायालयस्य पूर्व-न्यायाधीशः बी
सुदर्शन रेड्डी इत्यस्य च मध्ये च आसीत् ।
संसदः द्वयोः सदनयोः सदस्यैः भारतस्य
अग्रिमाय उपराष्ट्रपति-निर्वाचनाय
मतदानं कृत्वा सीपी राधाकृष्णन्
उपराष्ट्रपतिरूपेण चयनितः।

नेपालस्य प्रधानमन्त्री के. पी. शर्मा ओली इत्येषः सामाजिक सञ्जाल-प्रतिषेधप्रकरणे विरोध- प्रदर्शनान्तरं स्वपदात् त्यागपत्रं दत्तवान्

हिमसंस्कृतवार्ता: - नेपालस्य प्रधानमन्त्री
के. पी. शर्मा ओली इत्येषः स्वपदात्
त्यागपत्रं प्रायच्छत् । यदा शतशः
प्रदर्शनकारिणः तस्य कार्यालयं प्रविश्य
सर्वकारं विरुद्ध उद्धोषणं कृतवन्तः तदा
ओलीवर्यस्य त्यागपत्रम् आगतम्।
सामाजिक-सञ्जाल-माध्यमेषु सर्वकारस्य
प्रतिबन्धं विरुद्ध विरोध-प्रदर्शनानां समये
जातानां मृत्युनाम् उत्तरदायित्वं सुनिश्चितं
कुर्वन्तः विरोधिनिः बालकोट-क्षेत्रे ओलि-
वर्यस्य व्यक्तिगत-निवासं भस्मीभूतं
कृतवन्तः। युवान्दोलनकारिणः
काठमाण्डू-उपत्यकायां अन्येषु मण्डलेषु च
राजनैतिकनेतृणां मन्त्रिणां निवासस्थानानि
लक्ष्यीकृत्य शिलाप्रहारं कृत्वा सम्पत्तिं
अज्वालयन्। ललितपुरे सञ्चार-सूचना-
तन्त्रज्ञान-मन्त्रिणः पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग
इत्यस्य गृहम् अपि प्रदर्शनकारिणः
भस्मीभूतं कृतवन्तः।

उपप्रधानमन्त्रिणः वित्तमन्त्रिणः च बिष्णु
पौडेल-वर्यस्य भाईसेपति इत्यत्र अपि
प्रदर्शनकारिणः शिलाप्रहारं कृतवन्तः।
पूर्वगृहमन्त्रिणः रमेश लेखकः इत्यस्य गृहे
अपि आक्रमणं जातम्, यः पूर्वमेव त्यागपत्रं
दत्तवान्। प्रदर्शनकारिणः पूर्वप्रधानमन्त्रिणः
नेपालीकाङ्ग्रेस अध्यक्षस्य च शेर-बहादुर
देउबा इत्यस्य बुधनीलकण्ठ-गृहं प्रति
आगच्छन्, परञ्च तेषां प्रवेशं तत्र निषिद्धम् ।
सी.पी.एन. इत्यस्य अध्यक्षस्य,
पूर्वप्रधानमन्त्रिणः विपक्षस्य मुख्यनेतुः च
पुष्पकमल-दहल इत्यस्य खुमाल्त्तार-
निवासे प्रदर्शनकारीभिः शिलाप्रहारः कृतः।
काठमाण्डू-ललितपुर-भक्तपुर-जनपदानां
विभिन्नेषु क्षेत्रेषु अधिकारिणः कपर्यु इति
निषेधाज्ञां प्रख्यापितवन्तः ।
भारतसर्वकारेणापि नेपाले सामान्यस्थितिं
यावत् भारतीयनागरिकान् नेपालस्य यात्रां
न कर्तुं सञ्चेतनां प्रायच्छत्।

सुभाषितम्

उद्यमो मित्रवद् ग्राह्यः,
प्रमादं शत्रुवत्यजेत्।
उद्यमेन परा सिद्धिः,
प्रमादेन क्षयो भवेत्॥

अर्थात्- उद्यम को मित्र की तरह
ग्रहण करना चाहिए। प्रमाद को
शत्रु की तरह त्यागना चाहिए।
उद्यम से परम सिद्धि मिलती है तथा
प्रमाद से क्षय होता है।

प्रतिदिनं नवीनतमं
हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकवार्तापत्रं प्राप्यर्थं
7876636263
Whatsapp संख्या मध्ये
नमो नमः लिखन्तु

To get the latest
himsanskritvartah
Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-
अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः
पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

सर्वकार-विरुद्ध-प्रदर्शनानां मध्ये काठमाण्डु नगरस्य विमानस्थानकं पिनद्धम्

हिमसंस्कृतवार्ता: - सर्वकार-विरुद्ध-
प्रदर्शनानां मध्ये काठमाण्डु नगरस्य
विमानस्थानकं पिनद्धम् । एयर-
इण्डिया, इंडिगो चेत्यादिभिः सह
अनेकैः विमानयात्रासेवा-प्रदातु-
संस्थानैः दिल्ली-काठमाण्डू-नगरयोः
मध्ये स्वकीयाः विमानयात्रासेवाः
निषिद्धाः । एयर-इण्डिया इत्यनेन
एकस्मिन् वक्तव्ये प्रोक्तं यत् वर्तमान-
परिस्थितिम् अवलोक्य दिल्ली-
काठमाण्डू-नगरयोः मध्ये प्रवर्तमानाः
विमानयात्रासेवाः निषिद्धाः । इंडिगो
इत्यनेन अपि समाना एव घोषणा
कृता अस्ति। काठमाण्डू-प्रति
गम्यमानानि विमानानि साम्प्रतं
स्थगितानि सन्ति । संस्थानेन
प्रभाविताः यात्रिणः परामृष्टाः यत् ते
यात्रां पुनर्निर्धारितं कर्तुं आधिकारिक-
वेबफलेके रिफंड इत्यस्य आवेदनं
कुर्युः ।

प्रधानमन्त्रिणा श्रीनरेन्द्रमोदिना पञ्जाब-हिमाचलप्रदेशयोः जलाप्लवस्य समीक्षा कृता साहाय्यराशिः च उद्घोषिता

हिमसंस्कृतवार्ताः - प्रधानमन्त्रिणा श्रीनरेन्द्र-मोदिना हिमाचलप्रदेशस्य जलाप्लाव-प्रभावितक्षेत्राणां समीक्षा कृता प्राकृतिकापत्रभावित-जनैः सह स्थातुं केन्द्रस्य प्रतिबद्धता पृष्टीकृता। हिमाचलप्रदेशे स्वकीयायाः यात्रायाः आरम्भं कुर्वन् प्रधानमन्त्री भीषण-वृष्टिपातेन भूस्खलनेन च जातायाः हानेः आकलनं कृतवान्। सः हिमाचलप्रदेशस्य शीर्षाधिकारिभिः सह समीक्षोपवेशनं च कृत्वा प्रवर्तमानानां सहायोद्धारकार्याणां समीक्षाम् अकरोत् सहैव प्रधानमन्त्री जलप्लावेन पीडितैः जनैः एनडीआरएफ-एस-डी-आर-एफ इत्यनयोः सहायोद्धारकार्य-कुर्वद्भिः च सह सम्वादम् अकरोत्। अनन्तरं सः पञ्जाबे जलाप्लाव-प्रभावितक्षेत्राणां वायु-सर्वेक्षणं कृतवान्। प्रधानमन्त्री मोदिवर्यः जलप्लावस्य स्थितिं विज्ञातुं पञ्जाबस्य पठानकोटनगरं सम्प्राप्तवान् पञ्जाबस्य शीर्षाधिकारिभिः सह समीक्षोपवेशनं च कृतवान्। प्रधानमन्त्रिणा पञ्जाबस्य जलप्लावितपीडितेभ्यः सहायतायै षोडशः शत-कोटिरूप्यकाणां साहाय्यराशिः, हिमाचलप्रदेशाय च १५०० कोटिरूप्यकाणां आर्थिकसाहाय्यस्य घोषणा कृतवान्। केन्द्रसर्वकारः सर्वं सम्भवं साहाय्यं करिष्यति इति प्रधानमन्त्रिणा उक्तम्। मृतानां परिवारेभ्यः २ लक्षरूप्यकाणां आर्थिकसाहाय्यं, अहतानाम् अपि ५०,००० रूप्यकाणि च दत्तानि भविष्यन्ति इत्यपि उद्घोषिता

महेश्वरचौहानः हिमफेड इत्यस्य अध्यक्षः नियुक्तः

हिमसंस्कृतवार्ताः- शिमला। राज्यकाङ्ग्रेस-समित्याम् उपाध्यक्षः, महासचिवः इत्यादीनां पदानाम् उत्तरदायित्वे स्वीकृत्यानतरम् अधुना महेश्वरचौहानः हिमाचलसर्वकारेण हिमफेड इत्यस्य अध्यक्षत्वेन नियुक्तः। इयं अधिसूचना सहकारीविभागस्य सचिवेन सी. पालरासुना कृता अस्ति। अस्य आदेशस्य अन्तर्गतं महेश्वरचौहानः प्रथमं हिमफेड-सञ्चालकमण्डले राज्यसर्वकारस्य नामाङ्कितत्वेन नियुक्तः ततः अधिनियमस्य धारा ३४ इत्यस्यान्तर्गतं अध्यक्षपदे नियुक्तः। महेश्वरचौहानः कसुम्पटीनगरस्य जीवणु कालोनी इत्यत्र निवसति, ततः पूर्वं राज्यकाङ्ग्रेससमित्याम् अनेकानि पदस्थानानि च अकरोत्। महेश्वरः चौहानः लोकसभानिर्वाचने काङ्ग्रेसस्य प्रबन्धनक्षेत्रस्य अध्यक्षः आसीत्। एनएसयूआई, युवाकाङ्ग्रेसयोः अनेकेषु पदेषु अपि सः कार्यं कृतवान् अस्ति।

प्रधानमन्त्रिणः हिमाचले आपदान्वेषणम्-केन्द्रसर्वकारः हिमाचलाय १५०० कोटिरूप्यकाणां सहायतां दास्यति

हिमसंस्कृतवार्ताः- धर्मशाला।

हिमाचलप्रदेशस्य आपदाप्रभावितक्षेत्राणां सर्वेक्षणं कृत्वा प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी राज्यस्य प्रभावितक्षेत्राणां कृते १५०० कोटिरूप्यकाणां आर्थिकसाहायतायाः घोषणा कृतवान्। अस्मिन् काले प्रधानमन्त्री मोदी मृतानां परिवारेभ्यः २ लक्षरूप्यकाणां अनुग्रहं, घातितानां कृते ५०,००० रूप्यकाणां च अनुदानं घोषितवान्। सः प्रभावितपरिवारैः सह मिलित्वा शोकं प्रकटितवान्, सर्वेषां सम्भाव्यसाहाय्यस्य आश्वासनं च दत्तवान्। प्रधानमन्त्रिणा सर्वप्रथमं हिमाचलप्रदेशस्य जलप्रलयप्रभावितक्षेत्राणां विमानसर्वेक्षणं कृतम्। तदनन्तरं प्रधानमन्त्री मोदी काङ्गड़ायां आधिकारिकसभां कृतवान् यत्र हिमाचलप्रदेशे जातायाः क्षतेः मूल्याङ्कनं कृत्वा आश्रयस्य पुनर्वासस्य च उपायानां समीक्षा कृता। प्रधानमन्त्री मोदी हिमाचलप्रदेशाय १५०० कोटिरूप्यकाणां आर्थिकसाहायतां घोषितवान्। एसडीआरएफ, प्रधानमन्त्री-किसानसम्माननिधि इत्यस्य च द्वितीयांशमपि अग्रिमरूपेण विमोचयिष्यते। प्रधानमन्त्री आवासयोजना अनुमोदिता, राष्ट्रीयराजमार्गाणां नवीकरणं, प्रधानमंत्री-राष्ट्रिय-आश्रयकोषस्य अन्तर्गतं आश्रयस्य प्रावधानं, पशुपालनाय च लघुपुटकस्य विमोचनं क्रियते। कृषिसमुदायस्य समर्थनस्य अत्यन्त-आवश्यकतां दृष्ट्वा विशेषतया तेषां कृषकाणां कृते अतिरिक्तसहायता प्रदत्ता भविष्यति, येषां सम्प्रति विद्युत्संयोजनं नास्ति। प्रधानमन्त्री आवासयोजनायाः अन्तर्गतं क्षतिग्रस्तानां गृहाणां जियो टैगिंग इति भविष्यति। अनेन एतेन क्षतेः समीचीनमूल्यांकनं, प्रभावितजनानां शीघ्रं सहायतां च प्रदातुं साहाय्यं भविष्यति। निर्बाधशिक्षां सुनिश्चित्य विद्यालयाः क्षतिं प्रतिवेदयितुं जियोटैग कर्तुं च समर्थाः भविष्यन्ति, येन समग्रशिक्षा-अभियानस्य अन्तर्गतं समये सहायतां प्राप्यते। वर्षाजलस्य संग्रहणं भण्डारणं च सहायकं भवितुं जलसङ्ग्रहणार्थं पुनर्चार्जसंरचनानां निर्माणं भविष्यति। एतेषां प्रयासानां कृते भूजलस्तरस्य उन्नतिः भविष्यति, जलस्य उत्तमं प्रबन्धनं च प्रवर्धयिष्यति।

केन्द्रसर्वकारः सर्वसम्भवं साहाय्यं करिष्यति

केन्द्रसर्वकारेण पूर्वमेव अन्तर्न्त्रालयीय- केन्द्रदलानि हिमाचलप्रदेशस्य भ्रमणार्थं प्रेषितानि येन क्षतेः आकलनं करणीयं, तेषां विस्तृतप्रतिवेदनस्य आधारेण अग्रे सहायतायाः विषये विचारः भविष्यति। प्रधानमन्त्रिणा सह आपदाप्रभावितपरिवाराः अपि मिलितवन्तः। सः प्राणहानिकृतानां परिवारेभ्यः शोकसंवेदनं, अगाधदुःखं च प्रकटितवान्। सः अवदत् यत् अस्मिन् कठिने समये केन्द्रसर्वकारः राज्यसर्वकारेण सह निकटतया कार्यं करिष्यति, सर्वसम्भवं साहाय्यं च करिष्यति। प्रधानमन्त्रिणा मोदिना जलप्रलयेषु प्राकृतिकविपत्सु च मृतानां परिवारेभ्यः २ लक्षरूप्यकाणां अनुग्रहं, गम्भीररूपेण घातितानां कृते ५०,००० रूप्यकाणां अनुग्रहं च घोषितवान्। प्रधानमन्त्रिणा एतदपि उक्तं यत् आपदाप्रबन्धननियमानुसारं राज्येभ्यः अग्रिमदेयता सहितं सर्वविधसाहाय्यं प्रदत्तं भवति। सः तत्कालं संबल- उद्धारकार्यक्रमेषु एनडीआरएफ, एसडीआरएफ, सेना, राज्यप्रशासनम् इत्यादीनां सेवाप्रधानसङ्घटनानां कर्मचारिणां प्रयत्नस्य प्रशंसाम् अकरोत्। केन्द्रसर्वकारः राज्यस्य ज्ञापनपत्रस्य, केन्द्रीयदलानां प्रतिवेदनस्य च आधारेण मूल्याङ्कनस्य अग्रे समीक्षां करिष्यति। प्रधानमन्त्रिणा परिस्थितेः गुरुत्वाकर्षणं स्वीकृत्य केन्द्रसर्वकारः परिस्थितेः निवारणाय सर्वप्रयत्नाः करिष्यति इति आश्वासनं दत्तवान्।

प्रधानमन्त्री नितिकां अङ्के स्वीकृत्य लालितवान्

मण्डीमण्डलस्य सराज उपत्यकायां ११ मासस्य पुत्री नितिका अनाथा अभवत्। नितिकायाः पितरौ, पितामही च जलप्रलयेन वाहिताः अभवन्। अधुना नितिका पितृस्वप्ना पालिता अस्ति। तस्मिन् एव काले हिमाचलप्रदेशस्य काङ्गड़ाजनपदस्य केषुचित् आपदाप्रभावितक्षेत्रेषु भ्रमणं कृत्वा प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी गगलविमानस्थानके ११ मासस्य बालिकया नितिकया सह तस्याः परिवारेण सह मिलितवान् एतस्मिन् समये प्रधानमंत्री नितिकाम् अङ्के उद्धृत्य तस्याः गण्डी लालयन् किञ्चित्कालं यावत् तया सह क्रीडन् दृश्यते स्म।

हिमाचलस्य २२९ विद्यालयानां राज्यविद्यालयशिक्षामण्डलात् केन्द्रीयमाध्यमिक-शिक्षामण्डले (सीबीएसई) स्थानान्तरणस्य आदेशः, बोर्डसंघेन प्रकटितः रोषः

हिमसंस्कृतवार्ताः। हिमाचलप्रदेशस्य २२९ विद्यालयानां राज्यविद्यालयशिक्षामण्डलात् केन्द्रीयमाध्यमिकशिक्षामण्डले (सीबीएसई) स्थानान्तरणस्य आदेशः गतदिने हिमाचलप्रदेशस्य शिक्षाविभागेन अधिसूचिताः, यस्योद्देश्यं प्रदेशस्य विद्यालयेषु छात्रेभ्यः सीबीएसईपाठ्यक्रमस्य चयनस्य विकल्पं प्रदत्तम्। अस्य निर्णयस्य निर्गमानन्तरम् बहूनां संगठनानां विविधाः प्रतिक्रियाः प्रकाशे आगताः। अनेन निर्णयेन बोर्डसङ्घः क्रुद्धः अस्ति। ते बोर्डस्य अध्यक्षस्य माध्यमेन राज्यसर्वकाराय ज्ञापनपत्रं प्रेषितवन्तः, एतादृशपरिवर्तनानां तत्कालं स्थगनस्य च आग्रहं कृतवन्तः। राज्यस्य प्रायः २२५ अत्यन्तं महत्त्वपूर्णानां विद्यालयानां स्थानान्तरणात् हिमाचलप्रदेशविद्यालयशिक्षामण्डलस्य अस्तित्वं संकटग्रस्तं भविष्यति। मंगलवासरे हिमाचलप्रदेशविद्यालयशिक्षामण्डलस्य धर्मशालाकर्मचारिसंघस्य प्रदेशाध्यक्षः सुनीलशर्मा स्वस्य सम्पूर्णकार्यकारिण्या सह बोर्डस्य अध्यक्षस्य डा.राजेशशर्माद्वारा राज्यसर्वकाराय ज्ञापनपत्रं प्रदत्तवान्। संघेन लिखितज्ञापनपत्रे सर्वकाराय सूचितं यत् पीएमश्रीयोजनायाः उद्देश्यं गुणवत्तापूर्णशिक्षाप्रदानं, न तु बोर्डपरिवर्तनं। योजनायां सीबीएसई बोर्डेन सह सम्बद्धता अनिवार्य नास्ति, तस्याः अन्तर्गतं राज्यमण्डलमपि कार्यान्वितुं शक्यते। सः अवदत् यत् एतेन राज्यसर्वकारे अतिरिक्तवित्तीयभारः वर्धते तथापि ग्रामीणछात्राणां कृते अपि कष्टं उत्पद्यते। सः अवदत् यत् हिमाचलप्रदेशस्य सांस्कृतिकाः, ऐतिहासिकाः, भौगोलिकाः च विशेषताः एचपी बोर्डस्य पाठ्यक्रमे समाविष्टाः सन्ति, यदा तु सीबीएसई इत्यस्य एषः स्थानीयदृष्टिकोणः नास्ति, यस्मात् कारणात् छात्राणां स्थानीयपरिचयः, अग्रगमनं च दुर्बलं भविष्यति।

विद्यालयीयपाठ्यक्रमे समाविष्टः भविष्यति हिमाचलस्य इतिहासः शिक्षामन्त्रिणः निर्देशः

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला।

शिमलायां विद्यालयीयपाठ्यक्रमे संशोधनविषये चर्चां कर्तुम् उच्चस्तरीयसभायाः अध्यक्षतां कुर्वता शिक्षामन्त्री रोहितठाकुरः अवदत् यत् हिमाचलप्रदेशस्य समृद्धं इतिहासं, साहित्यं, संस्कृतिं, कलां च पाठ्यक्रमे समावेशयितुं विशेषं ध्यानं दीयते। शिक्षामन्त्री एतादृशं पाठ्यक्रमं सज्जीकर्तुं निर्देशं दत्तवान् यस्मिन् राज्यस्य प्राचीनमन्दिराणि, मठाः, दुर्गाणि, ऐतिहासिकस्थलानि, पारम्परिकाः वास्तुकलाः, भाषाः, लोककलाः, हस्तशिल्पाः, मेलाः, उत्सवाः, ऐतिहासिक-आन्दोलनानि च समाविष्टानि सन्ति। सः एनसीईआरटी-पाठ्यपुस्तकानि षष्ठीतः द्वादशश्रेणीपर्यन्तं हिमाचलस्य सन्दर्भान् समावेश्य प्रासंगिकान् कर्तुं पृष्ठवान् येन बालकेषु राज्यस्य प्रति गौरवस्य, स्वामित्वस्य च भावः विकसितुं शक्यते। जनरल ज़ोरावरसिंहः, वजीरः रामसिंहः, पठानिया, डॉ. वाई. एस. परमारः, कप्तान विक्रमः बत्रा, मेजर सोमनाथ शर्मा, कप्तान सौरभः कालिया चेत्यादीनां हुतात्मनां वीरगाथाभिः बालेषु देशभक्तेः भावनां जागर्तुं बलं दत्तवान्। एतादृशः समावेशः छात्राणां राज्येन सह बन्धनं सुदृढं करिष्यति, प्रतियोगितापरीक्षासु च तेषां साहाय्यं करिष्यति। आपदाप्रबन्धनम्, जलवायुपरिवर्तनं, हरित ऊर्जा, स्थायिविकासः इत्यादयः समकालीनविषयाः अपि पाठ्यक्रमे समाविष्टाः भवेयुः इति शिक्षामन्त्री अपि निर्देशं दत्तवान्। आपदाप्रबन्धनसम्बद्धा शिक्षा व्यावहारिकी क्रियाकलाप-आधारिता च भवितुमर्हति येन बालकाः वास्तविकजीवनस्य आव्हानानां प्रभाविरूपेण सम्मुखीकरणं कर्तुं शक्नुवन्ति। सः अवदत् यत् पाठ्यक्रमं

वर्धयितुं स्थाने तत् रोचकं करणीयम् येन बालकानां ज्ञानं वर्धयितुं शक्यते। सः अवदत् यत् बालकानां कृते सार्थकं ज्ञानं दातव्यं, तेषां शिक्षणस्य स्थाने रोचकरीत्या पाठनं करणीयम् इति। सः कार्यशालाभिः, क्षेत्रयात्राभिः, दृश्यसामग्रीभिः, व्यावहारिकव्यायामैः च शिक्षणस्य प्रचारं कर्तुं परामर्शम् अयच्छत्। सः स्थानीयभाषाणां प्रचारार्थं अपि बलं दत्तवान्। रोहितठाकुरः राज्यशैक्षिकसंशोधनप्रशिक्षणपरिषदः (एससीईआरटी) हिमाचलप्रदेशस्य उपलब्धशिक्षणसामग्रीणां सुलभप्रवेशार्थं क्यूआर कोडं डिजिटलसंकेतं च स्वस्य अन्तर्जालपटलेन च प्रदातुं निर्देशं दत्तवान्। सभायां संशोधितपाठ्यक्रमस्य निर्माणार्थं विशेषज्ञसमित्याः सङ्घटनस्य अपि निर्णयः अभवत्। अधिसूचनायाः अनन्तरं एषा समितिः हिमाचलस्य सन्दर्भे एनसीईआरटी पाठ्यपुस्तकेषु समीक्षां कृत्वा आवश्यकं संशोधनं करिष्यति। समिति समग्रतया स्थानीयतया च प्रासंगिकशिक्षायाः पूरकसामग्रीः सज्जीकरिष्यति।

हिमाचलप्रदेशविश्वविद्यालयस्य कुलपतिः प्रो. महावीरसिंहः अपि स्वविचारान् प्रकटितवान्। सः अवदत् यत् विश्वविद्यालयेन आपदाप्रबन्धनम्, हरित ऊर्जा, कौशलविकासः इत्यादिभिः आधुनिकविषयैः सह हिमाचलस्य न्यासं एकीकृत्य छात्राणां कृते उत्तमाः शिक्षणस्य अवसराः प्राप्यन्ते। सभायां उच्चतरशिक्षानिदेशकः डॉ. अमरजीतशर्मा, समग्रशिक्षायाः निदेशकः राजेशशर्मा, विद्यालयीय-शिक्षानिदेशकः आशीष कोहली, हिमाचलप्रदेश-विश्वविद्यालयस्य राज्य-शैक्षिक-संशोधन-प्रशिक्षणपरिषदः, विद्यालयीयशिक्षामण्डलस्य धर्मशालायाः च वरिष्ठाधिकारिणः अपि उपस्थिताः अभवन्।

योगी आदित्यनाथः खाद्यान्नसामग्र्याः २६ मालवाहकानि प्रेषितवान्, जयरामठाकुरः तानि कण्डवालतः हरित्ध्वजं प्रदर्श्य प्रेषितवान्

हिमसंस्कृतवार्ता:- पठानकोटः।

उत्तरप्रदेशस्य मुख्यमन्त्रिणा योगी-आदित्यनाथेन अद्य हिमाचलप्रदेशस्य जलप्रलयपीडितानां कृते प्रेषितायाः खाद्यान्नसामग्र्याः २६ मालवाहकानां, ५ पूर्वमुख्यमन्त्री जयरामठाकुर, भाजपायाः प्रदेशाध्यक्ष डॉ. राजीवबिन्दलः, विधायकः विपिनपरमारः, विधायकः रणबीरः निक्का, पूर्वविधायक रीता धीमान आदीनां भाजपानेतारः इत्येतेषाम् उपस्थितौ ज्योति रिसोर्ट कण्डवालतः जलोपप्लव-पीडितानां कृते खाद्यान्नसामग्र्याः २६ मालवाहकानि राज्यस्य जलोपप्लवेन प्रभावितक्षेत्रेषु प्रेषितानि। अस्मिन् अवसरे जयरामठाकुरः अवदत् यत् हिमाचलप्रदेशस्य आपदि महती हानिः अभवत्, यस्याः पुनर्प्राप्त्यर्थं निश्चितरूपेण किञ्चित् समयः स्यात्। सः अवदत् यत् अस्मिन् दुःखदकाले

उत्तरप्रदेशस्य मुख्यमन्त्रिणा योगी-आदित्यनाथेन अद्य हिमाचलप्रदेशस्य जलप्रलयपीडितानां कृते प्रेषितायाः खाद्यान्नसामग्र्याः २६ मालवाहकानां, ५ कोटिरूप्यकाणाम् आर्थिकसहायतायाः च कृते वयं योगिनः आदित्यनाथस्य धन्यवादं कुर्मः, यत् तेन अस्मिन् अवसरे हिमाचलजनानाम् कृते सहायं दत्तम्। पत्रकाराः पृष्ठवन्तः यत् १५०० कोटिरूप्यकाणि अतीव न्यूनानि सन्ति? जयरामठाकुरः अवदत् यत् सत्यमेव यत् राज्ये जलप्रलय-आपदः कारणात् १५०० कोटि-रूप्यकाधिकं हानिः अभवत् किन्तु प्रधानमन्त्री अद्य केवलं जलप्रलयग्रस्तक्षेत्राणां वृत्तान्तं ग्रहीतुं आगतः आसीत् तथापि सः एतां राशिं साहाय्यरूपेण दत्तवान्।

'अध्येता' इत्यस्य अद्यतन-वार्ता

नन्दिनी- नमो वः। अद्यतने 'अध्येता' इत्यस्य वार्ता-कार्यक्रमे स्वागतं करोमि। नमस्ते काव्ये। काव्या - नमस्कारः नन्दिनि। द्वितीयविश्वयुद्धे भारतीयसैनिकानां शौर्य-विषये चीनस्य राजदूतः फीहाङ्गः प्रशंसां कृतवान् अभूत्। नन्दिनी - आम्, अस्मत्सैनिकानां शौर्यं तु सर्वदा प्रशंसनीयम्। अधुना उपराष्ट्रपतिनिर्वाचनस्य विषये श्रूयताम्। बीआरएस-बीजेडी-दले मतदानात् दूरे पृथग्भूते अभूताम् इति ज्ञातम्। काव्या - आम्, तेषां निर्णयः परिणामे प्रभावं जनयिष्यति एव। आगामिनि वृत्ते, श्वः भविष्यति उपराष्ट्रपतिनिर्वाचने, एनडीए-पक्षस्य सीपी राधाकृष्णन्-

महोदयः तथा इन्डि-पक्षस्य सुदर्शन-रेड्डी-महोदयः च प्रतिस्पर्धिनौ आस्ताम्। नन्दिनी - सत्यम्, एषा स्पर्धा द्रष्टुं योग्या भविष्यति। इतः परम्, आर्थिक-अपराधिना मेहुल-चोक्सिना सम्बन्धितं वृत्तम् अस्ति। तस्य भारतं प्रति प्रत्यार्पणे सति कारागारस्य अवस्था समीचीना न भविष्यति इति कश्चन आक्षेपकः गृहमन्त्रालयेन खण्डितः। काव्या - युक्तमुक्तम्, अपराधिना दण्डः प्राप्तव्यः एव। नन्दिनी - आम् अवश्यम् आवश्यकः। एताः अद्यतनस्य मुख्याः वार्ताः आसन्। अद्यतन-कार्यक्रमः अत्रैव समाप्तः भवति। श्वः पुनर्मेलिष्यामः। धन्यवादः।

ईदरा-धीरजः, हिमसंस्कृतवार्ता:

"* लौकिकन्यायकोशः *" (३०८) तुष्यतुर्दुर्जनन्यायः

'दुर्जनः तुष्यत्' इति कृतं व्यवहारम् आश्रित्य अयं न्यायः प्रवृत्तः। लोके दुर्जनात् बिभ्यत् सर्वेऽपि अनिच्छया अपि तस्य दुर्जनस्य मतमनुसरन् इव किञ्चित्कालं यावत् प्रवर्तते। शास्त्रे तथा पूर्वपक्षिणः युक्ते प्रतियुक्तिं दातुं

समर्थोऽपि सिद्धान्ती क्वचित् तन्मतम् अङ्गीकृतवानिव दर्शयति। परन्तु अन्ते योग्यां युक्तिं प्राप्य पूर्वपक्षस्य मतं निराकरोति। एवं तुष्यत् दुर्जन इति भावनाया कथञ्चित् स्वीकृतस्य विषये अयं न्यायः प्रवर्तते।

हिमसंस्कृतवार्ता:

डा. वर्षा प्रकाश

टोणगांवकर पुणे / महाराष्ट्रम्

इतिहासविभागे इतिहास सोसायटी गठिता, कुलपति: आसीत् मुख्यातिथि:

हिमसंस्कृतवार्ता:- डॉ. अमित शर्मा। सरदारपटेलविश्वविद्यालयस्य मंडी इत्यस्य इतिहासविभागे इतिहास सोसायटी 2025-26 इति औपचारिकरूपेण गठिता। अस्मिन् अवसरे आयोजिते कार्यक्रमे विश्वविद्यालयस्य कुलपति: आचार्य: ललितकुमार अवस्थी मुख्यातिथिरूपेण उपस्थित: आसीत्। कार्यक्रमस्य अध्यक्षता आचार्य: राजेशशर्मा, अधिष्ठाता छात्रकल्याणं, विशिष्टातिथित्वं च डॉ. सनीलठाकुर: अधिष्ठाता, योजना- विकासश्च उपस्थितौ आस्ताम्। कार्यक्रमस्य शुभारम्भ: दीप प्रज्वलनेन सरस्वतीवन्दनया च अभवत्। स्वागतभाषणे विभागाध्यक्ष: डॉ. राकेशकुमारशर्मा इतिहाससोसायटी इत्यस्य रूपरेखा प्रस्तुता। तेनोक्तं यत् सोसायटीद्वारा विद्यार्थिभ्यः वाद-विवादः, संगोष्ठयः, शोध-चर्चाः, अध्ययनयात्राः, अन्याः शैक्षणिक-सांस्कृतिक-गतिविधयः च आयोज्यन्ते। मुख्यातिथि: कुलपति: आचार्य: ललितकुमार अवस्थी निज उद्बोधने उक्तवान् यत् इदं न केवलं सोसायटी इत्यस्य गठनमस्ति, अपि तु इदं मंचमस्ति यत्र जहाँ छात्रा-शिक्षकाः- शोधार्थिनश्च मिलित्वा इतिहासस्य गहनताम् अवगच्छन्ति। अनेन माध्यमेन विद्यार्थिनां व्यक्तित्वस्य, बौद्धिकक्षमतायाः, नेतृत्वगुणाः विकसिताः भविष्यन्ति। राष्ट्रीय-शिक्षानीति: 2020 अपि अकादमिकगतिविधिषु विशेषबलं ददाति ये विद्यार्थिनां समग्रविकासं कुर्वन्ति। कार्यक्रमस्य अध्यक्ष: आचार्य: राजेशकुमारशर्मा उक्तवान् यत् इतिहाससोसायटी इत्यस्य गठनं विभागाय ऐतिहासिकं क्षणमस्ति। विशिष्टातिथि: सुनीलठाकुर: अकथयत् यत् इतिहास सोसायटी विद्यार्थिभ्यः इतिहासं जीवन्तरूपेण ज्ञातुं अवगन्तुम् अवसरोऽस्ति। सोसायटी कक्षातः बहिरागत्य शोध, वाद-विवाद-संवादसंस्कृतिं च स्वीकर्तुं प्रेरयति। कुलपति: गिनीज बुक ऑफ रिकॉर्ड इत्यत्र नाम अङ्कनकर्तारम् इतिहासविभागस्य छात्रं लखविंदरसिंहं सम्मानितवान्। कार्यक्रमे छात्राः अपि स्वविचारान् प्रकटितवन्तः। कार्यक्रमस्य संचालनं विभागस्य सहायकाचार्य: विकेशकुमारः कृतवान्, धन्यवादज्ञापनं च डॉ. रामपालः अकरोत्। अस्मिन् अवसरे सहायक आचार्य विकेशकुमारः, राजेशकुमारः, कृष्णकुमारः, शोधार्थी राहुलः, वेदप्रकाशः, सुरेखा, डोलमा, इतिहाससोसायटी- अध्यक्षः सान्, उपाध्यक्षः युवराजः, सचिवः लखविंदरः, सहसचिवः एकता सहितं सर्वे सदस्याः उपस्थिताः आसन्।

नेपालदेशे सामाजिकजालात् प्रतिबन्धः अपाकृतः, प्रचण्डकलहस्य अनन्तरं प्रधानमन्त्रिणः ओलीवर्यस्य निर्णयः

हिमसंस्कृतवार्ता:- कुणाल कौशिकः, मोतिहारी। नेपालदेशे सोमवासरे केपी शर्मा ओली: सर्वकारेण सामाजिकजाले आरोपितः प्रतिबन्धः अपाकृतः। अस्मिन् हिंस्रसङ्घर्षे न्यूनातिन्यूनं विंशतिः प्रदर्शनकारिणः मृताः, त्रिशतधिकाः अस्मिन् सजगभावेन स्थातुम् आदेशः अपि दत्तः।

रेपोदरः

Repo Rate- Resvers Rate यस्मात् वित्तकोषः धनं ऋणं च गृह्णन्ति। भारते वर्तमानः

रिवर्स रेपो दरः, जून २०२५ यावत्, ३.३५% अस्ति। अयं दरः भारतीयरिजर्व्वित्तकोषेन निर्धारितो भवति तथा च केन्द्रीयवित्तकोषः

वाणिज्यिकवित्तकोषेभ्यः स्वस्य अतिरिक्तनिधिं आरबीआइ-मध्ये निक्षेपणार्थं ददाति इति व्याजदरः अस्ति।

शास्त्री अधरः उत्कलम्

(५१८) सप्तर्षी :

ऋषिणां संख्या सप्त एव किमर्थम्? सर्वेषु कालेषु भिन्नाः सप्तर्षयः आसन्। के केन काले अभवन्, तद्वयं जानीमः। आकाशे सप्त ताराः दृश्यन्ते, यं मण्डलं सप्तर्षिमण्डलम् इति कथ्यते। ते सप्त ताराः ध्रुवतारं परितः परिभ्रमन्ति। एतेषां ताराणां नामानि भारतदेशस्य सप्त महर्षीणां नामानुसारं स्थापितानि। वेदेषु अस्य मण्डलस्य स्थितिः, गतिः, दूरी, विस्तारश्च विस्तारतः वर्णितानि। ऋषिणां संख्या सप्त एव किमर्थम्? सप्त ब्रह्मर्षिः, देवर्षिः, महर्षिः, परमर्षयः। काण्डर्षिश्च, श्रुतर्षिश्च, राजर्षिश्च क्रमेण। अर्थात् - ऋषयः सप्त प्रकाराः सन्ति १. ब्रह्मर्षिः, २. देवर्षिः, ३. महर्षिः, ४. परमर्षिः, ५. काण्डर्षिः, ६. श्रुतर्षिः, ७. राजर्षिः। अतः एते सप्त प्रकाराः ऋषयः सप्तर्षयः इति कथ्यन्ते। भारतीयैः ऋषिभिः मुनिभिश्च एषा पृथ्वी धर्मे, समाजे, नगरे, ज्ञान-विज्ञाने, खगोल-ज्योतिषे, वास्तुशास्त्रे, योगे च अपूर्व योगदानं प्रदत्तम्। सर्वे मानवाः, सर्वे धर्माः, सर्वे विज्ञानविज्ञाः अपि एतेषां ऋषीणां प्रति कृतज्ञाः स्युः। ऋषयः केवलं मानवानां हितं न चिन्तयन्ति स्म, अपितु पशु-पक्षी, सागर,

रक्षणाय च चिन्तनं मेधातिथिः, वसुः, सत्यः, ज्योतिष्मान्, द्युतिमान्, सबनः, भव्यः। १०. ब्रह्मसावर्णिके — तपोमूर्तिः, हविष्मान्, सुकृतः, सत्यः, नाभागः, अप्रतिमौजाः, सत्यकेतुः। ११. धर्मसावर्णिके — वपुष्मान्, घृणिः, आरुणिः, निष्वरः, हविष्मान्, अनघः, अग्नितेजाः। १२. रुद्रसावर्णिके — तपोद्युतिः, तपस्वी, सुतपाः, तपोमूर्तिः, तपोनिधिः, तपोरतिः, तपोधृतिः। १३. देवसावर्णिके — धृतिमान्, अव्ययः, तत्त्वदर्शी, निरुत्सुकः, निर्मोहः, सुतपाः, निष्प्रकम्पः। १४. इन्द्रसावर्णिके — अग्नीध्रः, अग्निः, बाहुः, शुचिः, युक्तः, मागधः, शुक्रः, अजितः। शतपथब्राह्मणानुसारम् — गौतमः, भारद्वाजः, विश्वामित्रः, जमदग्निः, वसिष्ठः, कश्यपः, अत्रिः। महाभारतानुसारम् — मरीचिः, अत्रिः, अङ्गिराः, पुलहः, क्रतुः, पुलस्त्यः, वसिष्ठः। महाभारते धर्माचार्याः — बृहस्पतिः, विशालाक्षः (शिवः), शुक्रः, सहस्राक्षः, महेन्द्रः, प्राचेतस मुनिः, भारद्वाजः, गौरशिरा मुनिः। कौटिल्यस्य अर्थशास्त्रे — मनुः, बृहस्पतिः, उशनाः (शुक्रः), भारद्वाजः, विशालाक्षः, पराशरः, पिशुनः, कौणपदन्तः, वातव्याधिः, बहुदन्तिपुत्रः। वसिष्ठमुनिः वैवस्वतमन्वन्तरे ब्रह्मर्षिरिति कीर्तितः। गृहस्थाश्रमे आचरन् सः ब्रह्मणः निर्देशेन सृष्टिवर्धनं, रक्षणं, यज्ञानुष्ठानं च कृत्वा लोकाय मार्गदर्शनं दत्तवान्।

सुधा साठ्वे मुंबई

पी. राधाकृष्णनः भारतस्य नूतनः उपराष्ट्रपतिः

उपराष्ट्रपति चुनाव 2025

हिमसंस्कृतवार्ता: - नवदेहली। पी. राधाकृष्णनः भारतस्य नूतनः उपराष्ट्रपतिः अभवत् । मंगलवासरे एकपक्षीयस्य प्रत्याशी एनडीए-प्रत्याशी राधाकृष्णन विपक्षस्य प्रत्याशिनं सुदर्शनरेड्डी-इत्येतत् प्रथम-प्राथमिकता-मतैः १५२-अङ्कैः पराजितवान् ।

निर्वाचनपदाधिकारी पी.सी मोदी परिणामस्य घोषणां कुर्वन् सुदर्शनरेड्डी इत्यस्मै ३०० प्रथमप्राथमिकतामतानि, सीपी राधाकृष्णन ४५२ मतं च प्राप्तवान् इति अवदत् । १५ मतानि अमान्यानि ज्ञातानि इति अपि रोचकम् ।

३१५ विपक्षस्य सांसदाः मतदानं कृतवन्तः

अस्य निर्वाचनस्य महती वस्तु आसीत् यत् मतदानस्य समाप्तेः अनन्तरं काङ्ग्रेसस्य महासचिवः जयराम रमेशः विश्वासम् अकरोत् यत् विपक्षः मतदाने पूर्णतया एकीकृतः अस्ति तथा च तस्य सर्वे ३१५ सांसदाः मतदाने भागं गृहीतवन्तः । यदि वयं परिणामान् पश्यामः तर्हि

जयरामरमेशस्य ३१५ विपक्षस्य सांसदस्य विश्वासापेक्षया राधाकृष्णनः १३७ अधिकं मतं प्राप्तवान् ।

राधाकृष्णनः १३७ मतं अधिकम् अवाप्तवान्
राधाकृष्णनस्य ४५२ मतं प्राप्य तस्य पक्षे विपक्षस्य सांसदैः पारमतदानं जातम् इति स्पष्टम् । अस्मिन् निर्वाचने सांसदाः कस्यचित् मतदानं कर्तुं स्वतन्त्राः सन्ति । दलानि अपि स्वपक्षस्य प्रत्याशिनः पक्षे मतदानार्थं सचेतना (व्हिप) न निर्गच्छन्ति ।

१५ मतानि अमान्यानि ज्ञातानि

अस्मिन् निर्वाचने एकं रोचकं वस्तु अस्ति यत् १५ मतानि अमान्यानि ज्ञातानि । पूर्वनिर्वाचनानां विषये वदन् २०१७ तमस्य वर्षस्य निर्वाचने ११ मतानि, २०२२ तमे वर्षे १५ मतानि च अमान्यानि ज्ञातानि । अस्मिन् वर्षे उपराष्ट्रपतिनिर्वाचने अमान्यमतानाम् संख्या १५ अभवत् ।

७८१ सांसदाः मतदानं कृतवन्तः

राज्यसभायाः महासचिवः पी.सी मोदी निर्वाचनपरिणामस्य घोषणां कुर्वन् उपराष्ट्रपतिनिर्वाचनाय निर्वाचनमण्डले ७८८ सदस्याः सन्ति इति अवदत् । राज्यसभायाः २४५ सांसदाः, लोकसभायाः ५४३ सांसदाः मतदानस्य कृते योग्याः आसन् । लोकसभायां एकं रिक्तं, राज्यसभायां ६ रिक्तस्थानम् अस्ति । एवं प्रकारेण उपराष्ट्रपतिपदार्थं अस्मिन् निर्वाचने ७८१ सांसदाः मतदानं कर्तुं अधिकृताः अभवन् । निर्वाचनपरिणामस्य घोषणां कुर्वन् निर्वाचनपदाधिकारी अवदत् यत् विपक्षस्य प्रत्याशिनः सुदर्शनरेड्डी इत्यस्य प्रथमप्राथमिकतायां ३०० मतं प्राप्तम्, एनडीए-प्रत्याशी सीपी राधाकृष्णनः च ४५२ मतं प्राप्तम् । एवं राधाकृष्णनः विजयी इति घोषितः ।

श्रीमद्भागवत-प्रवचनम् -२९

असमप्रदेशीयः विज्ञानशिक्षकः, नारदोपाध्यायः

(षष्ठोऽध्यायः) श्रीसनकादयः उक्तवन्तः- देवर्षे! इतः परं वयं त्वदर्थं सप्ताहश्रवणविधिं कथयाम, विधिरयं प्रायः जनानां सहयोगेन, धनेन च साध्योऽस्ति । प्रथमतः, कञ्चन ज्योतिषाचार्यं सश्रद्धम् आहूय शुभमुहूर्तं निर्णेतव्यं भवति । विवाहे स्वाभाविकतया यावत् धनस्य आवश्यकता भवति तावत् धनस्य व्यवस्था तदर्थं करणीया । कथायाः शुभारम्भार्थं भाद्रपदः, आश्विनः, कार्तिकः, मार्गशीर्षः, आषाढः, श्रावणः चेति एते षण्णमासाः श्रोतॄणां कृते मोक्षप्रदाः भवन्ति । देवर्षे! एषु मासेष्वपि भद्राव्यतीपातादिकः कुयोगः सर्वथा त्यजनीयः, तथा इतरे ये उत्साहिजनाः स्युः, ते स्वसहायकाः च कर्तव्याः । पुनः प्रयत्नपूर्वकं देशदेशान्तरं प्रति सप्ताहश्रवणवार्ता प्रेषणीया, एवं विधिना- 'अत्र कथा भविष्यति, अतः परिवारसहिताः सर्वे कुटुम्बिनः अत्र कथास्थलं प्रति समायान्तु' इति । ये स्त्रीशूद्रादयः भगवतः कथासंकीर्तनादिभ्यः वञ्चिताः स्युः, तेऽपि सम्मेलनार्थं सूचनीयाः, इत्येतादृशी व्यवस्था कार्या । देशे देशे ये विरक्ताः वैष्णवाः एवं हरिकीर्तनोत्सुकाः स्युः, तेभ्यः निमन्त्रणपत्रं दातव्यम् । तल्लेखनविधिः एवं स्यात्- "महानुभावाः! अत्र सप्तदिनपर्यन्तं सत्पुरुषाणां सम्मेलनं तथा अभूतपूर्वं रसमयी श्रीमद्भागवतकथा भविता । भवन्तः भगवद्भक्तस्य रसिकाः सन्ति, अतः भागवतामृतस्य पानार्थं प्रेमपूर्वकं शीघ्रं हि कृपया अत्र समागच्छन्तु । यदि तदर्थं विशेषावकाशः न स्यात्, तथापि एकदिनार्थं हि भवतु नाम, अवश्यमेव भवतामत्र आगमनं भवेदिति कृपां कुर्वन्तु, यतोहि अत्रत्यः एकक्षणाऽपि अत्यन्तं दुर्लभः अस्ति" इत्येवं प्रकारेण विनयपूर्वकं ते आमन्त्रणीयाः, तथा ये तत्र समागच्छेयुः, तेषां यथोचितं निवासस्थानं, सेवादिकं परिकल्पनीयम् । कथाश्रवणं कस्मिंश्चित् तीर्थे, वने, अथवा स्वगृहे एव शोभनं भवति इति मन्यते । यत्र विशालं भूमिक्षेत्रं स्यात्, तत्रैव कथास्थलं परिकल्पनीयम् । तद्भूमेः शोधनं, मार्जनं, लेपनम् इत्यादिभिः शुद्धीकर्तव्यम्, पुनस्तत् विविधवर्ण-धातुमण्डनादिभिः सुन्दरतया सज्जीकर्तव्यम् । गृहस्य समस्तवस्तुनि एकस्मिन् कोणे स्थापनीयानि । पञ्चषेभ्यः दिनेभ्यः पूर्वं हि उपवेशनार्थं बहूनां वस्त्रासनादीनां यत्नपूर्वकं सङ्ग्रहः कर्तव्यः । कदलीस्तम्भैः सुशोभितः एकः उच्चमण्डपः निर्मातव्यः । सः मण्डपः सर्वतः पत्रपुष्पफलादिभिः वस्त्रवितानादिभिः च सज्जीकर्तव्यः । चतुर्दिक्षु च ध्वजारोपणादिभिः विविधसुन्दरवस्तुभिः च सः मण्डपः शोभायुक्तः, मनोहरः च कर्तव्यः इति, शुभम् ।

(माहात्म्यम् -०६/०१-१५)

PM Modi Himachal Visit -

मुख्यमंत्री सुखुः प्रधानमन्त्रिणः समक्षं वननियमेषु संशोधनस्य विषयमुत्थापितवान्

१५०० कोटिरूप्यकाणां सहायताविषये अपि उक्तवान्

हिमसंस्कृतवार्ता: - काङ्गड़ा। हिमाचलप्रदेशस्य मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंह सुखुः अवदत् यत् देशस्य प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी इत्यनेन आपदाग्रस्तानां जनानां कृते तत्कालं आपदाश्रयार्थं १५०० कोटिरूप्यकाणां पुटकं घोषितम् । राज्यसर्वकारः प्रतीक्षां करिष्यति यत् एतत् १५०० कोटिरूप्यकाणि प्रधानमन्त्रिणा विशेषाश्रयेण मुक्तानि भविष्यति वा योजना आधारितबजटस्य अनुसारं एषा राशिः प्राप्ता भविष्यति । मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुखुः प्रधानमन्त्रिणः अध्यक्षतायां उच्चस्तरीयसभायाः अनन्तरं गगले पत्रकारैः सह वार्तालापं कुर्वन् आसीत् । अस्मिन् अवसरे सः अवदत् यत् वयं देशस्य प्रधानमन्त्रिणे राज्यस्य वास्तविकस्थितिं ज्ञापितवन्तः । यदि हिमाचलस्य जनानां पुनर्वासः करणीयः तर्हि वननियमेषु संशोधनं कर्तव्यं भविष्यति इति तस्मै उक्तम् अस्ति । हिमाचलप्रदेशस्य ६८ प्रतिशतं भूमिः वनभूमिनाम्ना पञ्जीकृता अस्ति । १९५० तमे वर्षे कृतस्य अधिनियमस्य अन्तर्गतं सर्वासु अपशिष्टभूमिषु वनभूमिः इति स्थितिः दत्ता अस्ति, यत् सम्यक् नास्ति । यदि अहं मुख्यमन्त्रीरूपेण आपदाग्रस्तपरिवाराय एकबीघा भूमिं दातुम् इच्छामि तर्हि तत् कर्तुं न शक्नोमि । न केवलं मुख्यमन्त्री, केन्द्रीयमन्त्री अपि तत् कर्तुं न शक्नोति । अतः विधानस्य संशोधनं कर्तव्यं भविष्यति । वनभूमिषु आपदाग्रस्तजनानाम् कृते न्यूनातिन्यूनम् एकबीघा भूमिं दातव्या इति प्रस्तुतिः कृता अस्ति ।

क्षतेः आकङ्क्षा १० सहस्रकोटि-पर्यन्तं गन्तुं शक्नोति

प्रधानमन्त्रिणः विशेषाश्रयसंकुलम् अपि वयं याचितवन्तः । अस्माकं प्रारम्भिकं अनुमानं ५००० कोटिरूप्यकाणां हानिः, दशसहस्रकोटिपर्यन्तं गन्तुं शक्नोति । यदि आपदा-उपहार-वित्तीय-साहाय्यं तत्क्षणं न प्राप्य द्वि-त्रि-वर्षेभ्यः परं प्राप्यते तर्हि तत् निरर्थकं भवति ।

आपदातः मृत्योः प्रमाणपत्रं करणं सुलभं भवेत्

प्रधानमन्त्रिणा अस्माकं विषयः गम्भीरतापूर्वकं गृहीतः । वयं अकथयाम यत् मृत्युप्रमाणपत्रं निर्मातुं सप्तवर्षं भवति । यदि कश्चित् आपदि मृतः अस्ति तर्हि तस्य मृत्युप्रमाणपत्रं निर्मातुं बहुवर्षं भवति, यदि वयं मृत्योः सन्दर्भं चतुर्लक्षं साहाय्यं कर्तुम् इच्छामः तर्हि कर्तुं न शक्नुमः । अस्मिन् संशोधनस्य आग्रहं कृतवन्तः । नद्यः खनने, खनने च केचन प्रशासनिकदोषाः अभवन् । प्रधानमन्त्रिणा तत्कालं १५०० कोटिरूप्यकाणां आश्रयस्य आश्वासनं दत्तम् ।

वनाधिकारनियमेषु संशोधनम् आवश्यकम्

प्रधानमन्त्री आपदाकारणात् राज्यस्य दुर्गतिम् अपश्यत् । प्रधानमन्त्री हिमाचलं हिमाचलप्रदेशस्य भाजपाप्रभारी-समयात् इति जानाति । एकहोरापर्यन्तं उपस्थापनं दत्तम् । वनाधिकारनियमेषु संशोधनं कर्तव्यं भवति, तत् अतीव महत्त्वपूर्णम् । एतत् विना वयं किमपि उपशमं दातुं न शक्नुमः । आन्तर्भौमिक-आधारेण मार्गाः निर्मातव्याः । वैकल्पिकमार्गाणां विषये चिन्तनीयम् । काङ्गड़ा-मनाल्थोः कृते आन्तर्भौममार्गस्य निर्माणं करणीयम् । केचन नियमाः परिवर्तयितव्याः सन्ति । तान् परिवर्तयितुं मया प्रधानमन्त्रिणः समक्षं मम भावः स्थापितः । तेन आश्वासनं दत्तम् ।

हिमाचलसर्वकारः नियताश्रयसंकुलं दास्यति

मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् हिमाचलसर्वकारेण राज्यस्य आपदापीडितानां जनानां कृते आपदाश्रयसंकुलं दातुं आरब्धम् । आपदापीडिताः तत् प्राप्तुयुः । अस्मिन् प्रत्येकं आपदापीडितस्य गृहनिर्माणार्थं ७ लक्षरूप्यकाणि, पात्रक्रयार्थं गोमहिषमेषबकयोः कृते ७० सहस्ररूप्यकाणि धनं च दीयते । येषां गृहाणि आंशिकरूपेण क्षतिग्रस्तानि सन्ति तेषां कृते वयं एकलक्षरूप्यकाणि दास्यामः । वयं हिमाचलस्य जनानां कृते अस्माकं आपदानिवारणं दत्तवन्तः । अधुना वयं प्रधानमन्त्रिणः तत्कालं १५०० कोटिरूप्यकाणां आश्रयसंकुलस्य प्रतीक्षां करिष्यामः यत् एतत् विशेषाश्रयं वा योजना आधारितं संकुलं राज्यसर्वकाराय दीयते ।